

Ред'ярд Кіплінг

Для щастя, захвату, для мрій

В перекладах Чернишенка Володимира

Зміст

1. Кроки.....	3
2. Поклик	4
3. Холодна сталь	5
4. Повернення	6
5. Пси	8
6. Молитва.....	9
7. Для щастя, захвату, для мрій.....	10
8. Палац.....	12
9. Росія 1918.	13
10. Чин Білої Людини.....	15
11. Мандалай	17
12. Куку в руку	19
13. Настанови норманського барона синові	20
14. Томлінсон	21

1. Кроки

Ніч – день – ми – йдемо, а дорогою курить.

Кроком руш – руш – руш: чуєш бридь – ридь – ридь.

(Крок – рок – рок – рок, нам нема шляху назад!)

Краю немає війни!

Два – три – п'ять – сім: сорок верст пройшли за день.

Двадцять – тридцять – сорок дві: завтра тисячу пройдемо!

(Крок – рок – рок – рок, нам нема шляху назад!)

Краю немає війни!

Крок – рок – рок – рок, не дивися уперед,

Там – де – ти – йдеш причаїлась наша смерть.

(Та – та – та – та, нам нема шляху назад!)

Краю немає війни!

Бог – як – ти – є, допоможи мені хоч ти,

Дай – ми – ще – сил до кінця цей шлях пройти.

(Крок – рок – рок – рок, нам нема шляху назад!)

Краю немає війни!

Раз – два – три – сто: ще набоїв доста є.

Та – лиш – не – спи, темінь душу дістає.

(Вранці рок – рок – рок, нам нема шляху назад!)

Краю немає війни!

Ми – всі – йдемо – вряд, голод, спрага і нудьга

Нам – нам – нам – нам у дорозі помага.

(Крок – рок – рок – рок, нам нема шляху назад!)

Краю немає війни!

Ніч – день – ми – йдемо, як стонадцять днів тому,

Нам – тра – вже – йти стрій за строєм у пітьму.

(Крок – рок – рок – рок, нам нема шляху назад!)

Краю немає війні!

Сто – днів – я – йшов тож тепер я зрозумів:
Ніц – ніц – ніц – ніц, ані пекла ні чортів
Тільки крок – рок – рок, і нема шляху назад!
Краю немає війні!

2. Поклик

Я є країна волі,
Земля твоїх батьків.
Синів своїх до столу
Скликаю крізь віки.

Я простелю піснями
Росу під ноги їм,
Вернуться манівцями
У свій праотній дім.

Величні чари в кронах
Пробудять їх від сну,
До маминого лона
Синочків пригорну.

Мої туманні ранки
І теплі вечори
Загоять їхні рани
Забуті до пори.

Відкрию таємницю
Повірену вікам
І дам їм жар у лиця
І в очі сльози дам.

3. Холодна сталь

Золото – коханим, срібло – для дружин,
Мідь – для ремісництва, бронза – для іржі.
„Добре, – каже Воїн, – я згоден, а між тим,
Одна лиш сталь, холодна сталь панує над усім!”

І він повстав супроти свого короля,
Оточив фортецю і кричить здаля:
„Здавайся!” А із мурів чуто: „Чорта з два!
Бо тільки сталь, холодна сталь усьому голова!”

І вибухи гарматні розтяли глупу ніч,
І воїнство повстале забрала люта січ,
А сам великий Воїн потрапив у полон,
Бо тільки сталь, холодна сталь є присуд і закон.

Король йому говорить (о, милість королів!):
„А що коли б тебе я на волю відпустив?”
„Ні! – говорить Воїн, – бо хто б не переміг,
Одна лиш сталь, холодна сталь владар життів
людських.

Сльози – боягузам, блазням – молитви,
Шибениці – дурням, ось таким, як ви.
Втрати маю болісні, а надії – ніц,
Та тільки сталь, холодна сталь наказує мені!”

Але король говорить (о, щедрість королів!):
„Ось маєш вино і маєш хліб, скуштуй моїх дарів.
Їж та пий, та Бога слав, а я тобі повім,
Від чого сталь, холодна сталь панує над усім.”

Він вкраяв скибу хліба, налив вина у дзбан,
Сказав: „Уважно слухай, бо я тепер твій пан.
І твій новий володар віднині й у віках,
Оця ось сталь, холодна сталь, що є в моїх руках.

Рани – відчайдухам, почесі – бійцям,
Спокій і повага – зраненим серцям.
Я тебе прощаю, в радники беру,
Цілуй же сталь, холодну сталь із королівських рук!”

„Скипетри – мудрим, хоробрим – перначі,
Кожен трон і владу виборюють мечі.
Я не покорюся почесям твоїм,
Бо тільки сталь, холодна сталь панує над усім,

Лиш наша сталь, холодна сталь панує над усім!”

4. Повернення

Мир оголошено, тож тепер,
Я повертаюсь у рідний край.
Я вже не той, що ішов на смерть,
Не розумів, що життя – то гра.

Я не спромігся значних звитяг,
Я не помітив, коли згорів,
Я починав, як мале дитя,
Я майже сивий о цій порі.

*Була б Вітчизна, яка сливе,
Не та, що в мріях у нас живе,
Лише брехлива, німа й пуста,
Її зреклися б, та це не так!*

Я чув у команді „кроком руш”,
Я бачив на лицах простих солдат
Те, що торкається людських душ,
Те, що судилось мені пізнати.

І врешті решт осягнув мету,

Збагнувши сенс сподівань і втіх
(Якщо це слово доречне тут) –
плекання цвіту сердець людських.

Річки, що хлюпочуться сміючись,
Скелястих гір неземна краса
І місячне сяйво рівнин вночі,
І зоряна вічність у небесах.

Коли мене огортала ніч,
Холодну ковдру на вуха тяг
І вітер з гір шепотів мені
Про те, що в дійсності є – життя...

Безлюдні села чужих країв,
Пусті очниці згорілих хат
І пси, шукаючи хазяїв,
Їх виглядають в строях солдат.

Лице людини, яку не знав,
Але вночі розгледів на мить
У пурпурових вогнях заграв,
Мабуть востаннє. Усе це вчить.

Усі ті ранки і всі ті дні,
Які ти бачив з-під козирка,
Обідня спека, тривожні сні
І ніч задушливо так жарка.

Друг, що лишився без обох ніг
Згорів помалу, немов свіча.
Його слова, що розчути зміг
Так чи інакше жорстоко вчать.

Та час пливе, як вода ріки.
В містах, що мусив ти сам пройти
Живуть щасливі життям дядьки,

Що знають краще про все, ніж ти.

Збагнули більше, ніж ти збагнув,
Хоч не бували в твоїх боях.
Ти завжди просто солдатом був,
Але ти прагнув, і ти досяг.

І через біль осягнув мету ,
Збагнувши сенс сподівань і втіх,
(Якщо це слово доречне тут) –
плекання цвіту сердець людських...

Я знав, що доля мене верне
У край забутий, та все ще свій.
Всесильний Боже, храни мене,
Від тих дрібниць, що складають світ...

*Була б вітчизна, яка сливе,
Не та, що в мріях у нас живе,
Лише брехлива, німа й пуста,
Її зреклася б, та це не так!*

5. Пси

Сідає сонце, втихає спів,
Розлітаються круки в пільму
І демон смерті скликає псів,
Що йдуть віддати шану йому.

Хто тут поліг і за що поліг,
Чи ж комусь важливо тепер?
Одне лиш м'ясо цікавить їх,
Ретельно нюшать за тим хто вмер.

Бо стиска кулачки щонайменше маля,

*Б'ються вівці і жалить черв'як,
Лише бідний загиблий солдат короля
Вже себе не боронить ніяк.*

Їх псяче право для них святе –
Більше жерти аби рости,
Бо найгірша смерть залишає те,
Що можна впхати в пусті роти.

Під лютий гавкіт зривають ґрунт,
Розгрібають лапами струп,
На білих іклах запінивши бруд,
За солдатську сорочку хапають труп.

І знову мертве бліде лице
Німо дивиться в небеса...
І враз зникає. Віднині все
Лиш тільки їдло голодним псам.

О, підлі пси! Тільки все одно,
Вони шматують лиш м'ясо
І тільки людям Богом дано
Ґандж плямувати добре ім'я...

6. Молитва

Боже Великий, Єдиний Бог!
Володарю наших міцних строїв,
Боронь нас, Боже, від світу злого,
Бо ми – смиренні сини твої.

Боже великий, з нами будь,
Дай не забуть, дай не забуть

Той біль, що кожен в собі несе,
Той лютий страх, той останній герць...

Прийми як нашу спокуту все,
Що є у вірних Тобі сердець.

Боже мільйонів, з нами будь,
Дай не забудь, дай не забудь...

Поглянь, розтанула давня міць –
Її поглинув німий вогонь.
О цій порі доленосних змін
Руйнуєм вежі, мов Вавилон...

Судде народів, з нами будь,
Дай не забудь, дай не забудь...

Відпивши волі Твоєї, ми
Згадали те, чим насправді є.
Хоч крихту сили для нас візьми,
В тих, хто зневажив Ім'я Твоє.

Боже Єдиний, поруч будь,
Дай не забудь, дай не забудь...

Що важать клятви Твоїм ім'ям,
Коли правицю підняти лінь?
Нехай прибуде воля Твоя,
Якщо ми тлін, то зроби з нас тлін.

За підлий світ і забутий рай,
Всесильний Господи – покарай!

7. Для щастя, захвату, для мрій...

Пливе-сміється океан,
Прославши безмір синіх плес.
Ні брижі, рівний без доган,
Лиш пінний слід за кораблем.

Західне сонце догора,
Народ на баці гомонить.
Я чую, йде весела гра
І чую спів: вперед глядіть...

*Для щастя, захвату, для мрій
Я прагну Всесвіт осягти.
Хоч часом вибір мій тяжкий,
Та не спинюсь, хоч би й хотів!..*

Хоч я не з ними, бачу всіх,
Що п'ють, їдять, мовчать, чи ні.
Я чую гамір, чую сміх,
Та все однаково мені.

Зіпрусь на поручні, дивлюсь
На простір синьої води.
Кругом гуде веселий люд,
Та я один, завжди один.

Один у захваті й журбі,
В поході, шанцях, у бою...
Розповідаю сам собі
І сам себе не впізнаю.

Невже це правда, Боже мій!
Навіщо стільки цих речей?
Я так боявся наглих змін,
Але ж їх було ще і ще!

О, я також читав книжки,
Плював на „розпорядок дня”.
Зробивши висновки тяжкі,
Я сам себе на сміх підняв.

Я заплатив тоді сповна

За все, що бачити зумів
І світу таїну пізнав
На мерзлих каменях тюрми.

Десь поміж хвиль і поміж хмар
Я бачу місто уночі,
Що гасне, стигнучи, мов жар
В старій казарменій печі.

Я впізнаю його – колись
Я звідси вийшов молодим.
Матуся кликала – лишись,
Кохана плакала – не йди!

І ось – шість літ в чужих світах,
Ні передач, ані листів.
Вони лишилися у снах,
Разом із ними – шість років...

Нема чуттів, лиш гострий щем,
За тим, чого я не пізнав.
Цього не мовити віршем,
Тому я нині заспівав...

*Для щастя, захвату, для мрій
Я прагну Всесвіт осягти.
Хоч часом вибір мій тяжкий,
Та не спинюсь, хоч би й хотів!..*

8. Палац

Коли я дістав корону, найперш за мету поклав
Звести за старим поконом для роду свого палац.
Окреслив собі місцину, робота пішла, що й ну!

Ми зрізали дерн, а в глині натрапили на стіну.

Я глянув – то був фундамент, такий собі, без прикрас,
З покрученими кутами, збудований в давній час,
Погано підігнано камінь, та на кожному – письмена:
„Тому, хто прийде за нами, скажіть, я давно те знав...”

Я був тоді скорий на руку і, чесно скажу, зрадив:
Старого проекту думку ламав і знова кроїв,
Збивав негодящу кладку, лишав, де гаразд була.
І дзвінко сміявся з гадки, що мертвий не держить зла.

Не ганив, але й не славив, а просто робив своє.
І тільки тоді пізнав я, ким був і ким зараз є.
Пізнав я свого предтечу і душу його мети,
Збагнув, що надходить вечір, а я усього не встиг.
І був мені віщий голос: „Творінню нема межі,
Той час, що тобі я зволив, ти з гідністю відслужив.
Хтось інший довершить діло, яке починав не ти...”
Й ми нагло усе лишили і мусили відійти...

Та тільки на кожному камні ми висікли письмена:
„Тому, хто прийде за нами, скажіть – я також пізнав...”

9. Росія 1918.

Нехай Господь благословить,
О, миролюбці, вас.
Але притиште сміх на мить
У цей зловісний час.

Пропало військо, нарід зник,
Чому – ніхто не зна...
Агов, шановні жартуни,
Чи ж бачите той знак?

Співайте:
Відкрийте двері для гостей
І дайте їм землі,
І дайте хліба. Раптом те,
Чого ніколи не дасте
Їм взяти стане лінь...

Співайте, дружні хазяї,
А ми підемо поки
Звести хрести братам своїм
На свіжі могилки.

Такій, як ми, одній з держав,
Могуті давніх днів...
Усе, що рід віки збирав,
Злий час за день розбив.

Співайте:
Змастіть в олії ноги їм,
Співайте їм вітань.
То хто, шановні, буде тим
Наступним, може ти? Чи ти?
Хто зійде на вівтар?

Спаси вас, Боже, мудреці,
Пішли вам добрий сон.
Ні згадки вже об краю цім –
Пустельний горизонт.

Лиш тільки плач, вогонь і смерть,
І капища кругом:
Тут був народ. І ось тепер
Він змішаний з багном.

А ви співайте:
Панове, дайте їм зерна,

Бо заберуть самі.
Вони говорять – хліба нам,
А ярма вам. Усе братам!
Чи ж згодні ви на мін?

Храни вас, Боже, від біди,
Блаженні сміхуни.
Он вже такий народ один
Загинув без вини.

Він був такий, як ви, тепер
Його пожер вогонь
І на скрижалях жаром стер
Саме ім'я його...

Співайте:
Ховаєм нарід нині ми –
То правдонька сумна...
За руки-ноги підійми,
О, Земле, нині їх прийми,
А завтра приймеш нас...

10. Чин Білої Людини

Чин Білої Людини
Без сумніву прийміть,
Навчайте тому чину
Синів з дитячих літ.
Нехай ідуть служити
Своїм рабам вони,
Бо ті й самі, мов діти,
Хоч зовні – дикуни.

Чин Білої Людини
Важким, насправді, є...

Нехай лунають кпини,
А ви робіть своє.
Просте і добре слово
Несіть у кожен дім
І будьте наготові
Себе віддати їм.

Прийміть його сьогодні –
Цього чекає світ,
І дайте хліб голодним,
І немічних зціліть.
Коли ж настануть зміни
Пильнуйте до кінця –
Не пропускайте тліну
У душі та серця.

Чин Білої Людини
І працю разом з ним
Прийміть; і будьте сильні,
Бо поруч дикуни.
Поступливі і вперті,
Та з вірою в серцях
Своїм життям і смертю
Вкажіть їм правий шлях.

Чин Білої Людини...
І хто його прийняв,
Прокляття собі в спину
Вважає визнанням.
Хай ідоли ридають,
Вони усі такі –
Для них немає раю.
Над темряву віків...

Чин Білої Людини
Нехай вас поведе.
Ніщо не є засильно,

Коли про правду йде.
Нехай вам тяжко буде,
Але надійде час
І хмурі дикі люди
Своїми приймуть вас.

Чин Білої Людини,
Затямте ці слова,
Дає замало вина
І мало переваг.
Але почніте зараз
З невдячності й пільми
Крізь зло, крізь ніч, крізь чвари
Їх теж зробить Людьми!

11. Мандалай

На далекій на чужині понад морем храм стоїть,
Там спинилася дівчина – думи думає свої.
Пальми хиляться лапаті, площа дзвоном розцвіла.
Повернись, чужий солдате, в славне місто Мандалай.

*Повернися в Мандалай,
Де Флотилія лягла.
Чути гул від пароплавів,
Що пливають у Мандалай.
На дорозі в Мандалай,
Через Бірму та Китай,
Принесіть, летючі риби,
Вість від мене в Мандалай!*
Її платтячко рожеве найзвичайніше із плать,
Мов місцеву королеву її звать Супі-йо-лат.
Як побачив її вперше, то одразу покохав –
Християнське своє серце до поганських ніг поклав.

*Шанувала різних будд,
Я ж із нею – все забув,
Та й вона теж забувала.
Доки я із нею був.
По дорозі в Мандалай...*

От бува – тумани ляжуть, ніби сонця й не було,
Вона візьме свого банджо і співа „кула-ло-ло”.
Обійме мене за плечі і злітаєм од землі –
Ми стрічались кожен вечір зустрічати кораблі.

*Кораблі вночі страшні,
Велетенські й мовчазні,
Що, бувало, аж заціпить
Або їй або мені.
По дорозі в Мандалай...*

Але зараз все минуло – хоч хотів, хоч не хотів,
Мене доля відштовхнула від далеких берегів
Я тепер у себе вдома відслуживши десять літ,
Але кажуть, всім відомо: краще сходу – тільки схід!

*Не забуду я ніяк
Пряних спецій гострий смак,
Не забуду аж до скону
Лемент дзвонів і собак,
По дорозі в Мандалай...*

Я ходжу по людній площі й мить за миттю, день при
дні
Наш скупий північний дощик промива кістки мені.
Покоївки досить гарні супроводжують мене,
Кожна кличе – мій коханий, але жодна не збагне!
*Білі личка наче сніг,
Тлусті руки геть брудні.
Я мав кращих і чистіших
В зеленішій стороні.*

По дорозі в Мандалай...

Заберіть мене з полону, в край, куди думки біжать,
Де ні права, ні законів над закон людських бажань.
Все минулося... Та й нині у думках і снах моїх
Білий храм, що на чужині понад морем сам стоїть...

*На дорозі в Мандалай,
Де Флотилія лягла.
Чути гул від пароплавів,
Що пливають у Мандалай.
На дорозі в Мандалай,
Через Бірму та Китай
Сходить зранку моє сонце
На дорозі в Мандалай...*

12. Куку в руку

Це заманлива нагода для зухвалого народу
Заробити дивіденди без проблем:
До сусідів підійти і сказати – вам кранти,
Не дасте нам куку в руку, вас поб'єм!

Цю гру вони звуть „куку в руку”,
Вона, вам скажу, не нова –
Коли їм дасте куку в руку,
Вони не чіпатимуть вас.

Це заманлива нагода для ледачого народу,
Щоб уникнути небажаних проблем
Відповісти – йдіть собі, в нас нема часу на бій,
Ми дамо вам куку в руку навзаєм.

Коли ви дали куку в руку,
Дасте ще не раз і не два.
Така вже це гра, „куку в руку”,

Відчують – вернуться до вас.

Тож насправді ці нагоди дуже згубні для народів,
Навіть можуть знищити ущент.
Тож поки ви не побиті і не хочете платити,
То найкраще відповісти цим віршем –

Ми вам не дамо куку в руку,
Хай навіть мізерно малу,
Бо така ось гульба то є глум і ганьба,
А народ не витримує глум!

13 Настанови норманського барона синові

Мій сину, ось я помираю і нині тобі віддаю
Ті землі у сакському краї, що з Вільямом взяв у бою...
І ти володітимеш ними, як я володів за життя,
Та доки я ще між живими, мої настанови затям.

Ті сакси – то збочені люди, дивніших не знайдеш ніде,
Та лиха від саксів не буде, аж доки за право не йде.
Коли ж вони дивляться рогом, шепочуться й хочуть
землі,
Послухай мої застороги й до них, що б не сталося, не
лізь!

Батіж, коли хочеш, гасконів, катуї пікардійських
солдат,
Та тільки Господь хай боронить тих саксів хоч
пальцем чіпать –
Інакше гурьбою повстануть пани і найменші раби
Й коли тобі розуму стане, відступишся без боротьби.

Ще мусиш навчитись їх мові, їх звичаям, їхнім святам,
Нехай їм не буде відмови, коли ти їх вислухав сам.
Хай бачать, що біди їх знаєш, що знаєш, як їм допомогти
І хай цілий світ зачекає, воно буде варте мети!

Вони будуть пити й гуляти, стріляти твою дичину –
Із того біди не багато, а ти пам'ятай про війну.
Які б не були там закони, прощай їх і менше карай,
Як сакс стерегтиме кордони, нездоланим буде твій
край.

До саксів на будь-яке свято разом із сім'єю приходиь
З єпископом знайся не надто, з попами розмови
заводь.
Кажи їм по „нас” і про „наше”, хай думають, ніби ти
свій,
А найголовніше – нізащо *до сакса брехати не смій!!!*

14. Томлінсон

В своїм домі на площі Берклі старий Томлінсон дуба
дав
І прийшов за ним янгол смерті й горопаху за чуба
взяв.
Полетіли вони на крилах над міста, над ліси й поля...
І побачив покійник фіри, що торують Чумацький Шлях,
І почув, як сурма одвічна понад світом луною гра,
І побачив на власні вічі Брану Раю, при ній – Петра.
„Ну що ж, Томлінсоне.” – питає: „Як ти в світі
людському жив?
Зізнавайся про все й негайно – чи багато добра
вчинив?
Зізнавайся, чи набереться в тебе досить хороших
справ?”

І схопився старий за серце, ще й поблід, аж прозорий
став.
„В мене друг є хороший.” – каже: „Помагав він мені не
раз.

Він вам краще про все розкаже, його мова потішить вас...”

„Те, що друга надбав – вітаю.” – посміхнувся йому святий:

„Тільки бачиш, це Брама Раю, а не Берклі, як не крути.

Помогти він тобі не зможе і від сповіді не спасе – Відповість сам за себе кожен, хоч би й разом робили все.”

І поглянув покійник вгору, вниз, убоки, у небеса,
Де блищали колючі зорі; зрозумів, що лишився сам.
Між світами піднявся вітер, наче лезом його підтяв –
Піт з чола обережно витер і повів про своє життя:
„Я читав у книжках занудних, прошу пана, ще й чув не раз –
У Московії, кажуть люди, якось був башковитий князь...”

А тим часом при Божій Брамі добрих душ назбирався рій,
І Петро аж затряс ключами – розлютився таки святий:
„Ти читав, ти щось думав, од когось чув... Це я ніби-то зрозумів,
Та в ім'я тої плоті, якою ти був, поясни, що ж бо ти зробив?!”

Знов розглянувся на всі боки, озирнувся – не допомогло.
Ззаду – небо зорить високе, прямо – Брами сяйливе тло...
Каже: „Це я чув, а ось це – відчув, інше начеб-то знав і забув,
Що про це хтось писав, що хтось інший сказав, що в Норвегії конунг був...”

„Ти щось чув, відчував, міркував, ну що ж! Зрозуміло усе мені.

Бачу в Брамі моїй, небоже, надто тісно твоїй брехні.

Ще ніхто не дістався раю, як ось ти – на горбі чужім,

І у Бога дарів немає тим, хто марно свій вік прожив.

Тож для тебе – Ворота Пекла, то й лети вже хутчіш до них

І нехай твоя віра в Берклі тебе, Томлінсоне, хранить!”

І вхопив його янгол знову і потяг за собою вслід,

Де світили паскудні зорі, біля Пекла жасних Воріт:

Білі зорі – бліді від болю, а червоні – неначе кров.

Решта – чорні, пусті та голі, з тих, яким не світити знов...

З тих, що досі живуть, маю власну путь – зорі-зорями, а між тим,

Хоч і можуть світити, та їм ніде подітись від бездонної пустоти...

Між світами піднявся вітер, пронизав до кісток його,

Хоч, здавалося, мало б гріти, бо ж усюди горів огонь

І стікали потоки лави, напуваючи вічну ніч...

На Воротах сидів Диявол і його Легіон при нім.

І говорить Диявол: „Щось ти надто рвешся у лапи нам,

Марно часу не гай, та однак пам’ятай: на вугілля – своя ціна.

Привітатися може б зволив? Я ж Адамів найліпший друг!

Пам’ятаю – не раз боролись ми разом проти Божих слуг...

Ну ж-бо, Томлінсоне,” – питає: „Як ти в світі людському жив?

Зізнавайся про все негайно – чи багато ти зла чинив?”

І поглянув покійник вгору, вниз убоки крізь вічну ніч,

Де блищали паскудні зорі у зіницях кривавих ніш.

Подивився собі під ноги, та не стало в пригоді й це –

Білі зорі, немов остроги, уп'ялися йому в лице...
„В мене жінка була.” – він каже: „Ми кохалися, як дурні.
Хай вона вам про все розкаже, бо незручно чомусь мені...”

Засміявся Диявол зверхньо: „Догодив мені нині ти, Тільки тут є Ворота Пекла, а не Берклі, як не крути. Помогти вона вже не зможе і від сповіді не спасе – Відповість сам за себе кожен, хоч-би й разом робили все!”

Між світами піднявся вітер, наче лезом мерця підтяв, Проклинаючи все на світі, він повів про своє життя: „Щоб сміливим здаватись, пане, жартував я про смертний час, Насміхався з ваги кохання, навіть з Бога покпинив раз...”

А тим часом Диявол душі на пательні виймав з вогню, Каже: „Що ж я вугілля мушу витратити на цю бридню? Тим панам, що стоять при ступі, буде лінки тебе товкти.
Те що мовив – звичайна тупість! А на гріх чи ж спроможний ти?”

Засмутився старий ще дужче, роззирнувся туди й сюди –
Коло Пекла бездомні душі поставали у три ряди.
Каже: „Це я чув, а оце – відчув, інше трохи забув, хоч знав.
Із бельгійських книг про царів старих я, здається, колись читав...”

„Ти щось чув, міркував і читав! Ти що ж, знову брешеш, старий, мені?!”

Зізнавайся негайно хоча б про щось! Ти ж бо жив, як усі, чи ні?”

І заплакав покійник: „Зжальтесь! Хоч до пекла впустіть, молю!..

Бо ж набридло між зір тинятись!.. Я згадав! Я чинив перелюб!”

Подивився Диявол зизом, підозріло його спитав: „Ти це вчитав десь у книзі?” І старий відповів, що так...

Тут Диявол в долоні ляснув – позбігались його чорти. Каже: „Гляньте на цього блазня, що до Пекла хотів зайти!

Подивіться у картотеці чи хоч раз він грішив, як слід, Пересійте на вітрі серце, бо ж ганьбить він Адамів рід!”

Десь ридали маленькі діти, що лишилися без батьків, –

Задорослі, аби не жити, замалі для Семи Гріхів...

Наче цяцьку якусь малеча, ухопили мерця чорти, Шматували, варили в печі, на вугіллі взялись пекти, А потому – зліпивши глеєм, до Диявола принесли, Кажуть: „Він не кривив душею, бо ж її проміняв колись...

Перебрали усі папери, пересіяли стоси слів – Так багато міняв різних душ він щодня, що свої не залишив.

Ми кусали його, катували його, ми спалили його дотла.

Але все це – дарма, бо ж душі вже нема, хоч, можливо, колись була...”

Тут Дияволу сперло груди, закричав: „Хай вам сто чортів!

Що за приклад я дав би людям, коли б нині його впустив?

Затрусилося б від наруги моє царство згори і вглиб,
І мої найвірніші слуги зневажати мене змогли б.
Засміяли б вони добряче і мене і увесь мій дім,
І, скажу вам, тоді навряд чи заперечити зміг би їм.”

Під Залізні Ворота плазом старий Томлінсон якось
вліз,
Тим Диявола вельми вразив і розчулив його до сліз.
І говорить Диявол: „Правду розкажи для свого ж
добра.
Зізнавайся, чи душі крав ти?” радо Томлінсон каже:
„Крав!”
„Ну й чудово!” – зітхнув Диявол, посміхнувся до чортів
своїх:
„Мав він душу малу й хирляву, та й у ній я посіяв гріх!
Тож я міг би його впустити – хай би пікся собі старий,
Та існують Закони Світу, ще строгіші за припис мій!
Я за крадені душі укинути мушу старого в Страшний
Вогонь:
Попи та повії там прокляті скніють. Вони ж там з’їдять
його!
А він же не дух, не пагін, ні добрий, ані лихий...
Ради людських чеснот забирай свою плоть і на землю
вертай, старий!”

І з полегшенням розсміявся: „Ох, люблю я Адамів рід!
Ну та йди вже і не вертайся, аж поки не згрішиш, як
слід.
Вже у домі твоїм співають, бачиш – часу уже нема.
Як запізнишся – поховають, той доводить тоді, що
дрімав...
Повертайся, старий, на землю, говори, відчувай,
дивись.
І у кожному людську оселю понеси мій простий девіз:
*„Відповідь сам за себе кожен, хоч би й разом робили
все!”*

І нехай той божок, що ти взнав із книжок, тебе,
Томлінсоне, спасе!”